

Kognitiv rehabilitering av barn med minnes- och uppmärksamhetsstörningar

På ett neuroonkologiskt möte 1997 presenterades ett program för träning av uppmärksamhet och minne hos barn, the Amsterdam Method for Rehabilitation of Memory and Attention in Children. Programmet var utprövat i en kontrollerad studie på en grupp barn som behandlats för cancer och därefter fått problem med uppmärksamhet och minne trots normal begåvning. Deras skolprestationer och resultat på neuropsykologiska tester efter det 20 veckor långa träningsprogrammet jämfördes med en grupp barn med motsvarande problem som inte fått någon extra träning. Det visade sig att de barn som genomgått träningsprogrammet fungerade bättre i skolan och presterade bättre i tester både direkt efter träningen och 6 månader senare. Det var bara en hake – programmet fanns bara publicerat på holländska!

Vi sökte därför 1998 pengar från SNPF:s stipendiefond för att inhandla programmet och försöka värdera om detta kunde översättas och användas också i Sverige, pengarna bidrog också till att vi kunde besöka konstruktören av programmet i Amsterdam och se hur materialet användes i den kliniska vardagen. Det framkom då att det fungerade mycket bra också för andra barn med liknande problembild, vilket gjorde att vårt intresse ökade. Vi sökte därför ytterligare medel från andra fonder till ett pilotprojekt, som genomfördes åren 1999-2000.

I pilotstudien arbetade 4 barn som hade kontakt med Astrid Lindgrens barnsjukhus i Stockholm och 4 barn som hade kontakt med Akademiska barnsjukhuset i Uppsala med programmet, de testades före och efter träningen med olika testbatterier som fokuserade på uppmärksamhet och minne, deras föräldrar och lärare fyllde i frågeformulär och alla berörda svarade också på frågor om hur de uppfattat träningsprogrammet.

I den utvärderade Stockholms studien visade sig resultaten positiva både på neuropsykologiska test samt i svaren från frågeformulären. (Acta Paediatrica, 2003). Baserat på de erfarenheter som gjorts i pilotprojektet har den ursprungliga metoden reviderats och tidsmässigt förkortats.

Under 2003 har datainsamling i en randomiserad kontrollerad studie med fler barn avslutats. F.n. pågår databearbetning. Resultaten ska publiceras under 2004. Träningseffekten följs vidare upp 6 månader senare, vilket bearbetas och sammanfattas i artikelform. Dessa studier ingår i ett avhandlingsarbete.

I Uppsala har arbetet varit vilande en period, under tiden har en dansk översättning genomförts vid Börnecenter for Hjerneskade , som är ett utvecklingsprojekt under Egmont Fonden. Programmet används nu kliniskt för barn med förvärvad hjärnskada som är i rehabilitering vid Börnecentret, det kommer troligen att publiceras av Dansk Psykologisk Forlag under 2004.

Referens:

Hendriks, C.M.C.M. & van den Broek-Sandmann, T.M.: ATAG-k, Amsterdamse Training van Aandacht en Geheugen voor Kinderen (AMAT-c, the Amsterdam Method for Attention and memory Training for Children), 1996 Swets & Zeitlinger B.V., Lisse

Stockholm och Uppsala i oktober 2003

Ingrid van 't Hoof

Margareta Kihlgren